

Objectius

- Analitzar les possibilitats organitzatives que planteja l'atenció a la diversitat en els centres educatius.
- Comprendre el caràcter sistèmic i global que acompanya la intervenció organitzativa.
- Potenciar la construcció de criteris per intervenir i donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat tenint presents els sistemes de suport que la comunitat ofereix.
- Conèixer, compartir i analitzar experiències quant a les modalitats organitzatives que possibiliten i faciliten l'atenció a la diversitat.
- Desenvolupar estratègies de treball col.laboratiu.

Temari

1. La perspectiva organitzativa i la diversitat: la intervenció en relació al programa i a les possibilitats organitzatives:

Què entenem per atenció a la diversitat?

Modalitats d'integració.

Estratègies didàctico-organitzatives d'atenció a la diversitat.

Condicions necessàries per dur a terme el procés d'integració.

Fonts de diversitat. La diversitat des del punt de vista del gènere

2.El sistema d'objectius, estructural i relacional i l'atenció a la diversitat:

Els objectius institucionals i l'atenció a la diversitat.

La flexibilització de l'ús dels recursos humans.

L'adaptació dels recursos materials.

L'estructuració dels recursos funcionals.

Les implicacions en els processos relacionals.

3. Estratègies didàctiques i organitzatives per a l'atenció a la diversitat:

Els racons.

Els tallers.

Els agrupaments flexibles.

El treball cooperatiu.

Els projectes de treball.

Altres modalitats organitzatives: l'organització per crèdits, mòduls. Plans de caràcter dual.

4. Estratègies d'actuació adreçades als equips educatius:

Programes de formació, programes d'innovació.

Estratègies globals de desenvolupament organitzacional.

Estratègies per desenvolupar el treball cooperatiu.

Serveis de suport: interns (suport i especialistes) i externs (equips multiprofessionals, centres específics).

Metodologia

- Els temes s'aniran introduint amb intervencions de la professora combinant, segons el principi de multivarietat metòdica, flexibilitat i interrelació:
- Exposicions orals, gràfiques i/o visuals sobre els continguts del temari, realitzades tant per la professora com per l'alumnat, aquest en activitat grupal.
- Anàlisi i avaluació d'experiències concretes amb l'aportació dels grups de treball i/o d'exposicions realitzades per part de persones expertes convidades.
- La informació necessària per al treball dels continguts proposats s'obtindrà a partir de la bibliografia proporcionada i d'un dossier específic que es facilitarà a l'inici del curs i que caldrà anar llegint paral·lelament al decurs de les sessions, en dependència dels continguts que s'estiguin treballant.

Avaluació

- Realització d'un treball teòric i/o pràctic que s'efectuarà durant el curs i exposició del mateix a classe per part del grup de treball. Aquesta activitat es valorarà amb un 40 % de la nota final. El document caldrà entregar-lo el mateix dia de l'exposició i es podrà presentar en paper reciclat o ecològic i amb text a doble cara.
- Realització d'una prova específica teòrico-pràctica que tindrà un valor del 60 %.
- Voluntàriament es podrà realitzar la recensió crítica d'un dels llibres bàsics assenyalats a la bibliografia. Es valorarà també la participació i aportacions fetes a l'aula.

Bibliografia

AAVV (1997): Les necessitats educatives: present i futur. Educar, no. 21. Departament de Pedagogia Aplicada. UAB, Servei de Publicacions. Bellaterra.

AAVV (1998): Comprendre la diversitat en Educació. Educar, no. 22-23. Departament de Pedagogia Aplicada. UAB, Servei de Publicacions. Bellaterra.

- AAVV (1995): Avaluació del tractament de la diversitat als llibres de text. Comissió ciutadana Pro Integració Escolar. Barcelona.
- ALBERICIO, J.J. (1991): Educar en la diversidad. Bruño. Madrid.
- ALBERICIO, J.J. (1995): Las agrupaciones flexibles y la escuela para el progreso continuo. P.P.U. Barcelona.
- ANTÚNEZ, S. (1993): Claves para la organización de centros escolares. Horsori. Barcelona.
- ANTÚNEZ, S. i GAIRÍN, J. (1988): Organització de centres. Experiències, projectes i reflexions. Graó. Barcelona.
- ANTÚNEZ, S. y GAIRÍN, J. (1996): Fundamentos y prácticas de la organización escolar. Graó. Barcelona.
- AULA D'INNOVACIÓ EDUCATIVA (1993): Monogràfic d'atenció a la diversitat.
- BALL, S.J. (1988): La micropolítica en la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar. Paidós-MEC. Madrid.
- BEARE, H. y otros (1992): Como conseguir centros de calidad. La Muralla. Madrid.
- BONAL, J. (1996): El trabajo en equipo del profesorado. Graó. Barcelona.
- CELA, J. ; GUAL, X. MÀRQUEZ, C. i UTSET, M. (1997): El tractament de la diversitat en les etapes d'infantil i primària. Dossiers Rosa Sensat, 56. Barcelona.
- CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA (1991): Quatre reptes per a la nostra escola: l'escola per i en democràcia, l'educació en els valors, pluriculturalisme, la importància del tractament de la informació. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- CROOK, CH. (1998): Ordenadores y aprendizaje colaborativo. Morata / Ministerio de Educación y Cultura, Madrid.
- CUNNINGHAN, C. y DAVIS, H. (1988): Trabajar con los padres. Siglo XXI-MEC. Madrid.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (1990): Col·lecció Eines de Gestió: El projecte de Gestió del Centre Educatiu, El Projecte Educatiu, El Reglament de Règim Interior, La Programació General de Centre, El pressupost i La Memòria de Gestió. (Autors varis).
- DÍEZ NAVARRO (1995): La oreja verde de la escuela. Trabajo por proyectos y vida cotidiana en la escuela infantil. Ed. de La Torre. Proyecto Didáctica Quirón. Madrid.
- FABRA, M. LL. (1994): Técnicas de grupo para la cooperación. Col. Aula Práctica. Ed. CEAC. Barcelona.
- FERNÁNDEZ BERROCAL, P. i MELERO ZABAL, M. (Coords) (1995): La interacción social en contextos educativos. Siglo XXI de España Editores. Madrid.
- FIGUERAS, C. i PUJOL, M.A. (1988): Els racons de treball: una nova forma d'organitzar el treball personalitzat. Eumo. Barcelona.
- GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords.) (1994): Organización y gestión de centros educativos. Praxis. Barcelona. (Material de fulls canviabls)

- GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coords.) (1994): Organización y gestión de centros educativos. Aspectos básicos. Praxis. Barcelona.
- GALOFRÉ, R. y LIZÁN N. (1986): Una escuela para todos. Didáctica de la integración. Grupo Cultural Zero. Proyecto Didáctico Guión.
- GARCÍA P. (1993): Una escuela común para niños diferentes: la integración escolar. PPU. Barcelona.
- GARCÍA, P. y otros (1991): Los padres en la comunidad educativa. Castalia-MEC. Madrid.
- GIROUX, H. A., FLECHA, R. (1992): Igualdad educativa y diferencia cultural. Roure. Barcelona.
- GONZÁLEZ, M.A. (1988): El currículum por talleres en un centro de integración. Popular-MEC. Madrid.
- HEGARTY, S.; HODSON, A. i CLUNIES, R. (1988): Aprender juntos. La integración escolar. Morata. Madrid.
- HERNÁNDEZ, F. y VENTURA, M. (1992): La organización del currículum por proyectos de trabajo: el conocimiento es un calidoscopio. Graó/ICE. Barcelona.
- IEDPE (1989): "Developper les potentialites de tous les enfants", Actes du colloque europeen. La Sorbone. París.
- JAYME, M. y SAU, V. (199): Psicología diferencial del sexo y el género. Icaria-Antrazyt. Barcelona.
- JUUL JENSEN, J. (1999): Els homes com a educadors. Temes d'Infància, 32. Rosa Sensat-Diputació de Barcelona. Barcelona.
- LAHOZ GARCIA, J.M. (1999): La diversidad en la Educación Secundaria: alternativas educativas. Ediciones Internacionales Universitarias. Madrid.
- LORENZO, M. y SAENZ, O. (Dtres) (1993): Organización escolar. Una perspectiva ecológica. Marfil. Alcoy.
- LOUGHLIN, C.E. y SUINA, J.H. (1987): El ambiente de aprendizaje: Diseño y organización. Morata. Madrid.
- MARROQUÍN, M. y VILLA, A. (1995): La comunicación interpersonal. Medición y estrategias par su desarrollo. Mensajero. Bilbao.
- MARTÍN, Q. (1989): Organizaciones Educativas. UNED. Madrid.
- MARUNY, LL. i MUÑOZ, E. (Coords) (1993): Equip ICE de la UAB d'Educació en la diversitat. Educar en la diversitat: Un projecte social i cultural. ICE UAB. Barcelona.
- MÍNGUEZ, J.G. y BEA, M. (Coords) (1995): Libro de texto y construcción de materiales curriculares. Proyecto Sur de Ediciones S.A.L. Granada.
- MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1988): Guía didáctica para una Orientación no Sexista. Dirección Gral de Renovación Pedagógica. Madrid.
- MUÑOZ, E. i RUÉ, J. (Coords.) (1993): Educació en la diversitat i escola democràtica. Programa "Diversitat i Educació Comprensiva" de l'ICE de la UAB. Barcelona.

- MUZAS, M.D. y otros (1995): Diseño de diversificación curricular en secundaria. Narcea. Madrid.
- OVEJERO, A. (1991): Aprendizaje cooperativo. Una alternativa eficaz a la enseñanza tradicional. PPU. Barcelona.
- OWENS, R. (1979): La escuela como organización. Santillana. Madrid.
- PARRILLA, A. y DANIELS, H. (1998): Creación y desarrollo de grupos de apoyo entre profesores. Mensajero, Bilbao.
- PÉREZ JUSTE, R. y MARTÍNEZ, L. (1989): Evaluación de centros y calidad educativa. Cincel. Madrid.
- PUIGDELLÍVOL, I. (1992) Programació d'aula i adequació curricular. Graó. Barcelona.
- REVISTA DEL COL·LEGI OFICIAL DE DOCTORS I LLICENCIATS EN FILOSOFIA I LLETRES I EN CIÈNCIES DE CATALUNYA (1997): Monogràfic diversitat. No. 101. Estiu 1997. Barcelona.
- RUÉ, J. (1991): El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge. Barcanova Educació. Barcelona.
- RUÉ, J. (1994): Assessorament i suport als equips docents. Documents no. 3. ICE de la UAB.
- RUÉ, J. i TEIXIDOR, M. (1991): Diversitat i agrupament d'alumnes. ICE de la UAB. Bellaterra.
- SANTOS GUERRA, M.A. (1993) Agrupaciones flexibles. Un claustro investiga. Diada.
- SANTOS GUERRA, M.A. (1994): Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar. Aljibe. Archidona, Málaga.
- SAVATER, F. (1997): El valor de educar. Ariel, Barcelona.
- SCHWARTZ, S. y POLLISHUKE (1995): Aprendizaje activo. Una organización de la clase centrada en el alumnado. Narcea. Madrid.
- SUBIRATS, M. (1998): Con diferencia. Icaria-Antrazyt. Barcelona.
- TOLEDO, M. (1988): La escuela ordinaria ante el niño con necesidades especiales. Santillana. Madrid.
- VALDIVIA, C. (1992): La orientación y la tutoría en los centros educativos. ICE U. De Deusto. Bilbao.
- VALLÈS, A. (1984): El Gabinete Psicopedagógico en un centro de EGB. Escuela Española. Madrid.
- VAYER, P.; DUVAL, A. i RONAN, CH. (1993): Una ecología de la escuela. La dinámica de las estructuras materiales. Paidós Educador. Barcelona.
- WANG, M.C. (1994): Atención a la diversidad del alumnado. Narcea. Madrid.

